

temveč je potreba, da se preide od sklepev k smotrenemu delu. Seveda pa je potreba prej premisliti, če so načrti izvedljivi in da je uspeh dela zavisen mnogokrat od okolnosti, v katerih živimo. Zato je obsebi umljivo, da je potreba razmere, ki v njih organizacija deluje, dobro poznati in presoditi; vedeti nam je potreba, katere okolnosti njeno delo pospešujejo ali ovirajo.

Do vas, tovariši in tovarišice, se obračamo; do vas, da nas boste razumeli; do vas, da nas boste spoznali; do vas, da nas boste sodili. Preden nas pa obsodite, vas spominjam na rek, da se ne boste sklicevali na sedanje razmere, da ne bo to povod vaši brezdelnosti ali celo nestanovitnosti: „Bodimo boljši in boljše bo in boljše se nam bo godilo!“ (Konec.)

Nujno vprašanje.

Kdaj dobi kranjsko učiteljstvo uradno obvestilo, kaj je sklenil deželni zbor v zadnjem zasedanju v njegovo korist? — Ali je tu na mestu — polževa hoja?!

Kranjske vesti.

—r— Osebnosti. Prov. učiteljica Henrijeta Kosova pride v Orni vrh nad Idrijo. Učiteljska kandidatinja Ernestina Rozmanova je nameščena kot prov. učiteljica za Spodnji Logatec namesto na dopustu se nahajajočega nadučitelja Josipa Turka. — Naštirirazrednici v Mokronogu je provizorično nastavljen supletinca Angela Kuhljeva.

—r— Iz Simon Gregorčičeve javne ljudske knjižnice se je izposodilo meseca februarja 2434 knjig, 249 več ko meseca januarja in 848 več kakor meseca februarja leta 1909. — Največ se je izposodilo 1. dne 168 knjig in najmanj pa 17. februarja 56 knjig. Povprečno se je vsak dan izposodilo 105 knjig. Novih legitimacij se je izdalo meseca februarja 56. Skupno število vseh obiskovalcev znaša konec februarja 1146. — Knjižnici je priraslo v celem 75 novih knjig, in sicer 44 slovenskih, 26 nemških in 5 hrvaških. — Število vseh knjig v knjižnici je 2963.

—r— Iz Tržišča na Dolenjskem nam pišejo: V nedeljo, dne 17. februarja t. l., smo se sešli letos že tretjič na roditeljskem sestanku. Bilo nas je toliko kot še nikdar prej. Prostorna učna soba I. razreda je bila do zadnjega kotička polna. Predvsem nas je razveselila jako častna udeležba mož. Tov. nadučitelj A. Skulj je govoril o škodljivosti alkohola. Predavanje je pojasnjevala učiteljica tovarišica A. Troštova s skioptičnimi slikami. V naših vinorodnih krajih je alkoholno vprašanje precej košljiva stvar, zato treba velike pozornosti, da ne zadene človek na odpor. V takem slučaju je zlasti priporočljiv skioptikon z dobrimi slikami. So pa tudi žalostni prizori alkoholi in njegove sestradane družine mnoge ganili do solz. — Nekaterim gotovo ni bilo povedo, pa kdo more vsem ljudem ustreči! Zavedajmo pa se, ako hočemo vzgojiti dobro in pošteno mladino, moramo jo obvarovati alkohola, ki je strup. Po kratkem odmoru smo poleteli na Dunaj v cesarjev grad Schönbrunn. Tov. nadučitelj nam je bil tolmač, a tov. učiteljica nam je razkazovala razne sobane in parke, da smo slednjič dospeli do menažerije. — Tu smo videli raznovrstne živali tujih pokrajin. Prav žal nam je bilo, da smo se morali posloviti. Ozrli smo se še zadnjič na visoki zvonik sv. Štefana. Veseli in zadovoljni smo se razšli v nadi, da se skoro snidemo na četrtim roditeljskem sestanku. Sestanek je posetilo učiteljstvo iz Trebnega, domači župnik Vidmar in predsednik kraj. šol. sveta g. Fr. Prijatelj.

Štajerske vesti.

—š— Štajerski dež. šol. svet je sklenil ustanoviti v slovenskem Hrastniku nemško enorazrednico in odobril, da se sulferajnska šola v St. Lenartu izpremeni v trirazrednico. Živimo pač v Bienerth-Sturghkovi dobi!

—š— Večer malih priredi ženska podružnica Ciril-Metodove družbe za Ptuj v Narodnem domu dne 13. marca 1910 točno ob 7. uri zvečer. Večer obsega govor, deklamacije ter dve igri „Prijatelj“ in „Prijatelj mladine“. Vstopnina je namenjena v prid Ciril-Metodovi družbi.

—š— Za naslednika J. Schmoranzerja kot okrajnemu šolskemu nadzorniku v okrajih Maribor, St. Lenart in Slov. Bistrica pride s 1. septembrom t. l. po zatrdilu graške „Tagespost“, ki pravi, da to ve iz zanesljivega vira, mož, ki je „nationales in wandfrei“. Pri znanih naših razmerah tudi drugega pričakovati ni, da bo to — Nemeč!

—š— Zadnja imenovanja deželnega šolskega sveta. Za nadučitelja na nemških razredih krčevinsko-leiterske ljudske šole je imenovan nadučitelj v Pobrežju Tomaž Wernitznik, na slovenskih razredih Ferdinand Reich; za nadučitelja v Žičah Techtuschek, v Središču Anton Kosi. — Za def. učitelja, oz. učiteljico v Zidanem mostu Al. Bučar iz Dobrne, v Trbovljah-Vodah prov. učiteljica Ana Gorjupova v St. Lovrencu na Dravskem polju prov. učitelj J. Zel. — Prestavljen je nadučitelj Simen Vodenik iz St. Jurja ob Pesnici v Limbuž in učiteljica Tina Bregantova iz Središča v Ko-

njice. — Upokojenemu učitelju v Sv. Križu pri Slatini Francu Wesiaku se je izreklo priznanje. — Deželni šolski svet je izrekel enorazredni hrastniški nemški šoli pravico javnosti.

—š— Nemški klerikalci in slučaj Schmoranzera. „Nar. Dnevnik“ piše: Nemški klerikalni listi ostro obsojajo nacionalno gonjo proti Schmoranzeru in pravijo, „da se ne da tu nič več doseči“. Naravno: ako se uresniči vest, da pride na Schmoranzerevo sedanje mesto Nemeč, nam je Slovincem s tem že itak zadana več ko dovolj težka rana in je za enkrat po mnenju nemških klerikalcev zadosti. Opozarjamo še enkrat slovenske merodajne kroge na to zadevo.

Goriške vesti.

—g— Iz seje c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico. Vzela so se v znanje uradna naznanila, med temi, da je potrdil dež. šolski svet ustanovitev enorazrednice za Gorjače-Malovec, Kostanjevica-Ukanje in Šeberjak. Dovolila se je prva petletina Blažici in četrta Leban Karolini. Dovolilo se je več dopustov zaradi boleznih ter namestiti supletinje. Dovolilo se je dve podpori, en predjem in razdelilo 1000 K nagrad za šolske vrte. Dve prošnji za razširjenje v trirazrednico, oz. štirirazrednico se je odstopilo pomnoženemu odboru s priporočilom. Likvidiralo se je razne račune ter dovolilo poprave.

Istrske vesti.

—i— Istrski deželni šolski svet. Ravnatelj ital. učiteljstva v Kopru, Anton Larcher, je imenovan članom istrskega dež. šol. sveta za ostali čas tekoče funkcijske dobe.

—i— Odlikovanje. Minister za uk in bogočastje je podelil naslov ravnatelja voditelju ljudske šole na Voloskem, Franu Uršiču, povodom njegovega stalnega upokojenja. Čestitamo!

Splošni vestnik.

Učiteljica in gospodinjstvo. Nimam namena odgovarjati člankom tovarišice o celibatu, dasi sa mi ravno ti dali povod k mojemu stavku. V enem teh člankov je neka tovarišica mnenja, da so učiteljice le naj moži in postane žena, ker le tako, če sama izkusi, zamore poučevati dekleta ljudske šole v gospodinjstvu, oz. materinstvu. Koliko učiteljice pa je, ki same ne umejo ničesar ne o tem in ne o onem, ko postanejo žene in se morajo še pustiti poučevati. Kako naj tedaj poučujejo druge? Zatorej, da na kratko povem, bi se naj bodoče učiteljice že na zavodu pripravljale na poklic za slučaj, da postanejo žene in matere. Kakor se uče na moških zavodih učiteljski pripravniki o kmetovalstvu, tako naj bi se na ženskih zavodih poučevala dekleta v gospodinjstvu, oziroma materinstvu. Tako bodo šele zmogljive poučevati ljudskošolske učence v istem predmetu. In sicer naj bodo za ta predmet tudi na ljudski šoli odločene posebne ure. Da je ta pouk epohalnega pomena za povzdigo izobrazbe preprostega ljudstva, bi pokazali večletni poizkusi. Le začetki je treba. Vem, da bi se lahko o tej stvari pisale dolge razprave, pa to prepuščam drugim, starejšim in bolj izkušenim tovarišem in tovarišicam. B---a.

Igrokazi. Kakor znano, prinaša „Zvonček“ večkrat igrokazne prizore. Seveda so ti zato, da jih uporabljamo. Pa kako jih naj uporabljamo, da bodo obrodili dober sad? Poizkušala sem že enega teh igrokazov z učenci uprizoriti, pa zapazila sem več nedostatkov, zato sem opustila. Morda mi bo lahko kateri izmed cenj. tovarišev ali tovarišice odgovoril na vprašanje, kako naj te igrokaze v šoli uspešno uporabljamo?

Novi kolki. Opozarjamo, da postanejo kolki izdaje iz l. 1908. z 31. marcem neveljavni, in bo treba trgovske knjige, menice in račune dati nanovo uradno vidirati, in sicer do 1. apr. 1910. Stari kolki se še lahko zamenjajo do 31. maja, pozneje so pa sploh neveljavni.

Odobrenje Žirovnikovih „Narodnih pesmi“ za šolsko mladino pričakujemo vsak čas. Toliko časa prosimo počakati z naročevanjem.

Učiteljska tiskarna.

Letnilo za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Jakob Furlan iz Ljubljane; Janko Likar iz Ljubljane; Pavla Buh, M. Kavčič, Anica Tomec in Marija Rupnik, vse iz Idrije; M. Brezovar, A. Lunaček in M. Trost, vsi iz St. Ruperta na Dolenjskem; Marica Čižigoj iz Pečin pri Slapu ob Idriji; Albin Miklavčič iz Smasta pri Kobaridu; Anton Petriček iz Žalca; Ljudovít Žerjav iz Brezovice v Istri; Bogomila Volaričeva iz Sentviške gore na Goriškem; Anton Leban iz Komna; Anton Marčelj iz Materije; M. Ourk z Razdrtega na Notranjskem; Angela Gerčar iz Zameška pri Raki; M. Tramšek, Ivana Tramšek, A. Daneu in L. Petrič, vsi iz Sromelj pri Brežicah; Pet. Jan. Ipavie iz Svetega pri Kemnu; Franjo Rigler iz Hotiča; Andrej Ovar iz Vel. Poljan; Jos. Zemljič od D. M. v Brezju pri Mariboru; Zdravko Mikuž, Marica Barle

in Angela Zure, vsi iz Prečine pri Rudolfovem; Roza Pichler iz Grosupljega; Ivan Kalan iz Velesovega; Anton Možina iz Berij na Goriškem; Gregor Leonardis iz Krvavega potoka v Istri; Alojzij Račič iz Boštana; Rudolf Zoré iz Predoselj; Matko Bartel in Ana Erzinova iz Semiča; Hinko Legiša iz Skofelj; Fran Miklavčič iz Livka; šolsko vodstvo iz Sv. Marjete ob Pesnici (5 K); Angela Čendom in Fr. Jereb iz Ospega; Ana Mally in Fran Luznar iz Primskevega; Ivan Paulšek in Maks Smole iz Račjega na Štajerskem; August Korbar in Lona Dolinšek iz Preserja; Ivan Kuhar iz Krtine; Ferdinand Juvanec, Leopold Kopač, Albin Stritar, Vinko Zaletel, Marija Peteros in Evgenija Kalan, vsi iz Postojine; Valentin Ivanuš, Fanika Juvanec in Adela Pogorelec iz Velike doline; Peter in Viljelmna Repič iz Unca; Joško Bergant iz Turjaka; Rudolf Horvat in Marica Dovgan iz Zagorja na Notranjskem; Pavla Hmelak iz Poljubinja pri Tolminu; Josip Žirovnik, Franja Strle in Ana Zevnik iz Gorij; Anton Maslo iz Pasjaka v Istri; Olga Miklavčič iz Idrskega pri Kobaridu; Ivan Schmeidek iz Rov; Josip Gorišek iz Dublič pri Črnomlju; Anton Sila in Marija Habe iz Brusnic pri Rudolfovem; Ivan Benedičič, Marija Benedičič in Fani Čerov iz Skočjana pri Mokronogu; Ivan Semrl iz Leseč; Fanči Grošelj iz Krašnje; Ivan Pezdčič, Fran Ivanc, Vilibald Rus in Alojzij Novak, vsi iz Kranja; Fran Lavtižar in Marija Fajdiga iz Smartnega pod Šmarno goro; Ivan Kutnar iz Žužemberka; Marica Repič iz Dol. Trebuša; Anton Krmac iz Vipolže; Janko Muren iz Draščič; Luka Knific iz Trstenika; Anton Žibert iz Ježice; Srečko Mahor iz Makol na Štajerskem; Angela Trošt in Julij Slapšak iz Vodice; Stipko Ferluga iz Opčin s tem-le besedilom:

Blagovoli kron deset
v kaso za konvikt sprejeti;
zraven pa beseda ta
pride mi iz dna srca:
„Kdor mi daje kroni dve,
živja dneve naj krasne!“
Stefan, Jože, Openke.

Konfiscirani narodni kolek. V Gradu so razveljavili razsodbo ljubljanskega dež. sodišča, ki je razveljavilo konfiskacijo kolka „20. IX.“ ter torej konfiskacija ostane veljavna. Domovina je rešena!

Naš rojak dr. Boris Zarnik je imel 7. marca na vseučilišču v Würzburgu javno inavguralno predavanje in disputacijo, na kar postane docent würzburškega vseučilišča.

Na drugi milijon Češke šolske Matice je do 4. t. m. bilo nabranih 13.202 K 36 vin.

Roseggerjev fond je že zbran. Podpisan je zadnji tisočak in je torej zbranih dva milijona kron za „Schulverein“.

100.000 K „Legli Nazionale“ je zapustil nedavno v Splitu umrl odvetnik Henrik Čihudina.

J. V. Havliček a bratr v Podčrbradech (Češko), slavnoznani leta 1887 založeni izvozni dom modnega in platnenga blaga, pošilja na zahtevo novo sestavljeno zbirko novosti, spomladnih in letnih, modnega blaga in sukna za dame in gospode, blaga za kostume, obleke in bluže, najboljšega zefira, priznana najboljšega platna, opreme za neveste, najzvrstnejših damastov, raznih tkanin, namiznih in kavinskih garnitur, brisač, robečev itd. Priporočamo to realno in solidno češko podjetje najtopleje učiteljstvu. Pri sklicevanju na naš list pošilja vzorec brezplačno.

Iz slovanskih pokrajin.

○ Etnografsko razstavo v Zagrebu mislijo prirediti l. 1911. na iniciativo hrvaške sokolske zveze. Te dni se vrši tozadevna anketa strokovnjakov.

○ 50letnico pisateljskega in zdravniškega delovanja je praznoval 6. t. m. v Belgradu srbski politik, pisatelj in zdravnik dr. Vladan Gjorgjevič. Slavnosti so se med drugimi udeležili akademija znanosti, naučno ministrstvo in društvo zdravnikov.

○ Grof Ivan Drašković, znani hrvaški velikaš in član ogrske magnatske zbornice, je v 67. letu starosti v nekem sanatoriju na Dunaju umrl.

○ Prof. dr. Otokar Hostinsky, slavni češki muzikalni estetik, je umrl v Pragi dne 19. pret. m. Pokojni profesor je spisal več estetičnih razprav, tako n. pr. „Vera in umetnost“, „O najstarejših sledih evropske umetnosti“, „Darvin in drama“. Strokovnjak pa je bil v muzikalni estetiki in je glasbi Smetane pripomogel do popolne zmage.

○ Poljaki v Moskvi. Po statistiki minolega leta živi v Moskvi 18.620 Poljakov, dočim jih je bilo pred petimi leti le 3700.

○ Prvi slovaški dnevnik je pričel izhajati v Budimpešti z imenom „Slovenský denník“. Urednik mu je znani slovaški rodoljub Hodža.

○ Ublej slovaških „Narodnih Novin“. Letos se dovršuje petdeseto leto, od kar so pričele izhajati „Pešt-Budimske vedomosti“, ki so pozneje sprejele ime „Narodne novine“ in se preselile v Turčanski St. Martin, središče slovaškega duševnega življenja. Ta list je bil dolgo ognjišče slovaški politiki in kakor tak je moral pretrpeti najhujša preganjanja in šikane od strani Madjarov. A vzdržal se je vendarle.

○ Strupene kače v Bosni in Hercegovini. Glasom uradnega izkaza bosanske deželne vlade je bilo leta 1907. ubitih 9741 strupenih kač. Pičenih pa je bilo istega leta 206 ljudi in 9141 živali; umrlo je od teh 8 oseb in živali je poginilo 2041. Zaradi tolikih nesreč je vlada razpisala nagrado 50 stotink za vsako strupeno kačjo glavo, in uspeh je bil presenetljiv: samo leta 1909. je vlada za 271.685 glav plačala kmetom 135 8a2 K 50 st.

Razgled po šolskem svetu.

— Germanizacija na Hrvaškem. Po statističnih podatkih iz leta 1909. je bilo lanske leto na Hrvaškem 32 nemških šol, in sicer 16 javnih, 10 konfesionalnih. — Pravkar je hrvaška vlada dovolila, da se osnuje v Zagrebu samem nemška višja ljudska šola. Nemški živelj na Hrvaškem se torej, kakor je razvidno iz teh podatkov, silno krepi in če pojde tako naprej, bo imela Hrvaška v najkrajšem času svoje nemško vprašanje.

— Učiteljica, žrtev spiritizma. Iz Kojetina na Moravskem poročajo: Tukajšna učiteljica Pacholikova, ki se je veliko pečala s spiritizmom, ter je bila navzoča že na mnogih spiritističnih sejah, se je pustila hipnotizirati, da bi mogla govoriti s svojim ljubicem. Ko se je zopet prebudila, so se pojavile sledi slaboumnosti, da so jo morali odvesti v blaznico v Kromeriz.

— 988.236 K 89 stot. imajo že Čehi nabranih za svoj milijonski dar „Osrednji šolski Matici“.

— Pravno fakulteto v Cetinjah hoče ustanoviti knez Nikola. Bila bi to ne toliko znanstvenega, kolikor praktičnega pomena: vzgojevati in izobraževati državi upravne uradnike. Predavalo bi se: narodno gospodarstvo, upravno pravo, kazensko pravo, sodni red in državno pravo. Slušatelji bi smeli biti državni uradniki, ki so dovršili najmanj nižjo srednjo šolo. Profesorje bi poklicali iz Rusije.

— Praktičen pouk v chlkaških šolah. V Grahamovi višji šoli, ki jo obiskuje 562 učenk in učencev, so nedavno poučevali otroke, kako je mogoče iz cenejšega mesa napraviti okusne jedi ali pečenke in kako treba rezati meso. Učiteljice so najprej narekemale otrokom velik popis o pripravljanju jedil iz mesa, nakar ja prišel v šolo mesar, oblečen v belo obleko. Pripeljali so mu obilo mesa in potem je otrokom razkazoval, kako je treba rezati meso. Pri tem se je razrezalo toliko mesa, da bi zadostovalo za deset rodovin, in sicer za vsako po deset funtov. Meso so potem razdelili med one otroke, ki so najboljši pri pouku.

Z gospodarskega polja.

— Zavarovanja brezposelnih na Danskem. Število uradno priznanih podpornih blagajnic je od 34 v letu 1907/08. s 64.789 moškimi in 5560 ženskimi zavarovanci na Danskem naraslo v letu 1908/09. na 44 blagajnic z 77.202 moškimi člani. V obeh poslovnih letih so imele te podporne blagajnice 213.124 kron in 1.335.006 dohodkov; v zadnjem znesku je všteti 150.083 K državnih in 84.546 K občinskih prispevkov. Izdatki so narasli v istem času od 238.267 K na 1.447.526 K. Čisto imetje izkazuje konec leta 1908-1909. 901.564 K. Državna podpora je znašala za drugo leto 576.159 K. Brezposelnih in strokovnih društvih je bilo leta 1906. — 306.863, leta 1907. — 282.282 in leta 1908. — 727.830. Skrb za brezposelne se torej v primeroma malih razmerah dežele ugodno razvija.

— Čebelarstvo razstavo v večjem obsegu otvora meseca maja na Dunaju. Ali se zanjo zanimajo tudi slovenski čebelarji?

Raznoterosti.

× Čez devet let se je vrnil deček. Pred nekaj dnevi je prišel v Milan krog 15letni deček, ki je pripovedoval na policiji, da je ušel neki madjarski ciganski družbi, ki ga je pred devetimi leti staršem ugrabila. Konstatiralo se je po daljnih poizvedovanjih, da je deček sin Drag. Simona iz Biseglie. Ko se je deček nato povrnil k staršem, je čakala v Bisegli njegov prihod velikanska množica ljudi, krog 20.000. Vse ljudstvo je jokalo ganjenosti, ko je oče takoj, ko je sin izstopil iz vlaka, ga prepoznal in ga v silni radostni razburjenosti objemal brez konca in kraja. Nato je vsa množica spremljala voz, v katerem sta se peljala oče in sin, v mesto do Simonove hiše. Tam je iz okna gledala siva ženska — mati dečkova, ki je tekem zadnjih devet let od skrbi in žalosti osivela. Takoj, ko je deček stopil iz voza, ga je prepoznala.

× Koliko nikotina obsegajo avstrijske smodke in svalčice. Potom kemične analize v tobačni tvornici v Heimburgu se je dognalo, da obsega nikotina: rosita 0,97, operas 1,28, portorika 1,29, britanika 1,38, kuba 1,59, trabuka 1,73, regalitas 1,76, viržinka 2,60 in ces. viržinka 3,20%; dalje: drama 1,32, štambul 1,60, mil 1,69, ogrska 1,78, virginija 1,94, šport 1,98, dama 2, memfis 2, sultan 2,03, hercegovina 2,23%